

Mykhailo Fedorov – Tổng Tư Lệnh Mặt Trận Không Gian Ảo của Ukraine

Mỹ Anh

Sau khi đắc cử tổng thống năm 2019, Volodymyr Zelensky bổ nhiệm một thanh niên non choẹt – Mykhailo Fedorov, khi đó 28 tuổi – làm Bộ trưởng Bộ chuyển đổi kỹ thuật số, với nhiệm vụ phụ trách số hóa các dịch vụ xã hội của Ukraine. Thông qua một ứng dụng chính phủ, mọi người có thể nộp phạt đi quá tốc độ hoặc theo dõi hồ sơ thuế của mình trên mạng. Thế rồi chiến tranh xảy ra. Nhanh như chớp, Mykhailo Fedorov lập ra mặt trận truyền thông đánh Nga trên không gian mạng. Fedorov cũng kêu gọi thành công sự ủng hộ của những ông trùm Thung lũng Silicon hỗ trợ Ukraine.

Sáu tháng trước, Mykhailo Fedorov, thực hiện chuyến công du đến Thung lũng Silicon để thảo luận các dự án chuyển đổi kỹ thuật số cho Ukraine. Nhiều kế hoạch đã được bàn. Tuy nhiên, tất cả đang phải tạm gác. Bây giờ là chiến tranh và Fedorov cần “đạn”. Ngay sau khi quân Nga kéo vào Ukraine, Fedorov lập tức gửi một thông điệp cho Tim Cook – Tổng giám đốc điều hành Apple: Hãy chặn quyền truy cập vào App Store ở Nga. “Họ giết con cái chúng tôi, bây giờ phải “giết” quyền truy cập của họ!” – Fedorov tweet. Không chỉ với Apple, Mykhailo Fedorov cũng vận động nhiều tập đoàn công nghệ sừng sỏ khác, từ Google, YouTube, đến Facebook...

Google phản hồi tức thì khi tắt một số tính năng trên Google Maps. Emerson Brooking, thành viên cấp cao tại Hội đồng Đại Tây Dương, người nghiên cứu cách sử dụng phương tiện truyền thông xã hội trong chiến tranh, cho biết: Khả năng thuyết phục của Mykhailo Fedorov đối với các công ty công nghệ khổng lồ trên thế giới là phi thường, vì thông thường, những ông trùm công nghệ chỉ nghe theo chính quyền hoặc bị áp lực lớn từ làn sóng kêu gọi của người tiêu dùng.

Một trong những chiến tích lớn nhất của Mykhailo Fedorov là kêu gọi thành công sự ủng hộ của Elon Musk. Vài ngày sau khi Nga mở chiến dịch quân sự nhằm vào Ukraine, Mykhailo Fedorov tweet: “@Elonmusk, trong khi ông đang nỗ lực chiếm đóng sao Hỏa thì Nga đang cố chiếm Ukraine!”. Lời kêu gọi của Fedorov gửi đến Elon Musk về việc cung cấp hệ thống internet vệ tinh Starlink, phương tiện quan trọng giúp người dân Ukraine kết nối mạng, được đáp ứng tức thì.

Trước khi chiến tranh xảy ra, Fedorov giám sát và điều hành một cơ quan cấp bộ với khoảng 250 người. Mục tiêu của họ là xây dựng xã hội “số hóa” cho người dân. Fedorov đi khắp thế giới, thường xuyên gặp giới chức tập đoàn công nghệ hàng đầu. Trong chuyến thăm cuối mùa Hè năm ngoái tới tổng hành dinh Apple ở California cùng Tổng thống Zelensky, Phó Thủ tướng trẻ măng Mykhailo Fedorov đã bàn với Tim Cook việc đưa Apple Store đến Ukraine và về cách Apple có thể trợ giúp điều tra dân số Ukraine cũng như mở rộng các dự án liên quan giáo dục và chăm sóc sức khỏe... Tài khoản Twitter, Instagram và Facebook của Fedorov thường xuyên đề cập các cuộc họp với giới lãnh đạo công nghệ, từ Amazon, đến Giám đốc điều hành Facebook Sheryl Sandberg hoặc Karan Bhatia, Phó chủ tịch phụ trách các vấn đề chính phủ của Google.

Giờ đây, từ một địa điểm bí mật, trong một hầm trú ẩn an toàn, có thể ở Kyiv hoặc thành phố nào đó ở Ukraine, Phó Thủ tướng Fedorov cùng Alex Bornyakov (Thứ trưởng Bộ Chuyển đổi kỹ thuật số quốc gia) và nhóm tác chiến tiếp tục thực hiện chiến dịch toàn cầu. Sau khi cuộc xâm lược bắt đầu, ưu tiên của họ là bảo đảm cơ sở hạ tầng quan trọng không bị ảnh hưởng và đặc biệt phải dựng “lô cốt” chống lại các cuộc tấn công mạng. Họ “online” gần như 24/24 với Google, Facebook, YouTube, Twitter... để cùng phối hợp chống lại Nga trên mặt trận không gian ảo. Phó Thủ tướng Mykhailo Fedorov cũng thành lập nhóm tin tặc đặc biệt làm việc tình nguyện để đánh phá các trang web và dịch vụ trực tuyến của Nga. Fedorov còn thành lập một quỹ tiền điện tử huy động được hơn \$60 triệu cho quân đội Ukraine.

Với một số nhà quan sát, Mykhailo Fedorov đang tạo ra một cảm nang chiến tranh mới, cho thấy một quốc gia thời chiến có thể sử dụng internet, tiền điện tử, các hoạt động kỹ thuật số cũng như phương pháp sử dụng mạng xã hội để lập thành một mặt trận qui mô có sức công phá đối phương ở diện rộng. Không chỉ nhằm bảo vệ Ukraine, Mykhailo Fedorov còn tấn công thẳng sang Nga để tạo thế lấn át về mặt truyền thông. Đó là chiến dịch “phong tỏa kỹ thuật số” được thực hiện sao cho có thể khiến cuộc sống của công dân Nga trở nên khó

khan và cùng lúc khiến họ phải nghi ngờ về tính “chính nghĩa” của cuộc chiến.

Các biện pháp trừng phạt kinh tế của Mỹ, Liên minh châu Âu cùng các nước khác đóng vai trò trung tâm trong việc cô lập Nga; nhưng Peter Singer, giáo sư tại Trung tâm về Tương lai Chiến tranh tại Đại học Arizona, nhận định thêm rằng Mykhailo Fedorov đã làm việc “cực kỳ hiệu quả” khi kêu gọi các công ty xem xét lại mối quan hệ với Nga.

Fedorov lớn lên ở thị trấn nhỏ Vasylivka tại miền Nam Ukraine gần sông Dnepr. Trước khi dấn thân vào chính trường, Mykhailo Fedorov thành lập một công ty tiếp thị kỹ thuật số có tên SMMSTUDIO chuyên thiết kế các chiến dịch quảng cáo trực tuyến. Công việc đã đưa Fedorov tiếp cận Volodymyr Zelensky vào năm 2018 khi Zelensky chuẩn bị tranh cử tổng thống. Fedorov trở thành Giám đốc kỹ thuật số của chiến dịch tranh cử, bằng cách sử dụng mạng xã hội để lôi kéo cử tri ủng hộ. Sau khi Zelensky đắc cử, Fedorov, khi đó 28 tuổi, được chọn làm Bộ trưởng Bộ Chuyển đổi kỹ thuật số...

Những ngày này, Fedorov chỉ ngủ 3-4 tiếng mỗi đêm, thường bị gián đoạn sau mỗi 30 phút bởi tin nhắn mới gửi đến điện thoại... Nói về cuộc chiến, Mykhailo Fedorov tin rằng Ukraine nhất định phải thắng.

“Sự thật đang ở về phía chúng tôi. Tôi chắc chắn rằng chúng tôi sẽ chiến thắng”.